

A partizánok távoznak, az értékek maradnak

Kuncze Gábor: A Boross-kormány nem valaminek a kezdete

Nem unja-e már, hogy állandóan azt kérdezzük öntől, milyen választási eredményekre számít, kivel lép, és kivel nem lép koalícióra semmiképpen? Ez a kérdés merült fel az interjúkészítőben a szabaddemokrata frakció- és listavezetővel folytatott beszélgetés kezdetén. Meg kellett kérdezni, mert Kuncze Gábor az utóbbi napokban alaposan körüljárta már a témát a magyar napisajtóban.

– En nem unom, azt viszont csodálom, hogy a kérdezőknek nincs csömörük a mindenkorai választól: majd a választási eredmények, a programok egyeztetetősége, az ország kormányozhatóságának következményét figyelembe véve lehet erről beszélni. Kijelenthetném, hogy mi semmi áron nem lépünk koalícióra az MSZP-vel vagy az MDF-fel, de ezzel a parlamentáris demokrácia lényegét tagadnám.

– Bizik a közvélemény-kutatási eredményekben?

– Igen, azzal, hogy ezek a majdani listás szavazási eredményekről árulkodnak. Viszont hiányzik az előrejelzése annak, hogy a parlamenti helyek csaknem ötven százalékát jelentő egyéni választókerületekben milyen eredmény várható. Hadd emlékeztessék arra, hogy 1990-ben az MDF és az SZDSZ között a listás szavazásban egy-százaléknyi volt csupán a különbség, viszont a mandátumok 42 százalékát szerezte meg a Fórum és 22 százalékot kaptak a szabaddemokraták.

– Mi a véleménye azokról a politológusi latolgatásokról, miszerint nálunk is bejöhét a „lengyel variáns”. Egy találkozóan hallottam, megkérdezték öntől: tudja-e hogy Kuncze az MSZP miniszterelnök-jelöltje?

– Nem tudok erről. Viszont, ha lapokban publikáló politológus lennék, talán én is hasonló dolgokkal hatnék a hasonlódmű olvasók érdeklődésére. Én viszont politikus vagyok, és fikciókkal szerintem akkor kell foglalkoznom, ha valósággá válnak.

– Antall József temetésén a kegyeletét nagyon sok ember rítta le. Lát-e ebben politikai, a kormányzó koalíció melletti állásfoglalást?

– A miniszterelnök halála megdöbbentette az embereket, a gyász valódi volt. Ha viszont valakik ezt a megrendülést kampánycélokra akarnák felhasználni, úgy számolniuk kell azzal: fordított hatást érhetnek el, gyorsan kiürülhetnek így azok a politikai tartalékok, amelyeket a gyászoló polgárok tömegében vélnek felfedezni.

– Mennyire tartós az SZDSZ-Fidesz frigy? És a fiatal demokraták vajon barátságos lépésnek tekintik-e, hogy önként felajánlották Fodor Gábornak listájuk második, biztos befutó helyét?

– A két párt közötti megállapodás tartalmaz előírásokat a választás utáni időszakra is és valószínűsíti, hogy a két párt koalíciót kíván alkotni 1994-ben. Ez a megállapodás nem betonozza össze az SZDSZ-t a Fideszszel, megmarad a két párt szabad cselekvési lehetősége. Mi a fiatal demokraták vezetőit tájékoztattuk arról, hogy ha nálunk olyanok jelentkeznek, akik elhagyták az ő pártjukat és a mi normáinknak megfelelnek, mi szívesen látjuk őket. Ebbe a körbe tartozik Fodor is. A Fidesz vezetői ezt nem kifogásolták, emiatt nincs feszültség közöttünk.

– És mitől vannak feszültségek önök között?

– Nem tudok ilyenekről.

– Mennyiben változik majd pártjuk képe azután, hogy több karakterisztikus politikusuk bejelentette: nem akar többé képviselő lenni. Solt Ottiliáról, Haraszti Miklósról, F. Havas Gáborról, Tamás Gáspár Miklósról tudok. Ok egy meghatározott „partizánmúltat” és egy sajátos értékrendet testesítenek meg. Kuncze Gábornak, a szabaddemokrata új embernek a megjelenését a pártvezérei poszton sokan értékelik úgy, mint határozott fordulatot az emberi jogi, polgárjogi és kisebbségi értékek radikális képviselésétől a pragmatikus „mindenki középpártja” irányába.

– Értékeket leginkább az elvek és a gyakorlat testesít meg. Attól, hogy az ön által felsorolt barátainak nem akarnak hivatásos politikusok maradni, az SZDSZ felfogásának még nem kell változnia. Ők továbbra is az SZDSZ tagjai maradnak, és a párt hasznosítani fogja szellemi energiájukat. Számomra természetes, hogy a párt a jövőben is képviselni fogja a kisebbség érdekvédelmét, polgárjogi kérdésekben, például a sajtószabadság ügyében továbbra is engesztelhetetlenek leszünk. De emlékeztetem rá, hogy az elmúlt négy évben az SZDSZ több száz településen hozott létre szervezeteket, kapott képviseletet a helyi önkormányzatokban, 175 polgármesterünk van. Valódi néppárttá lettünk, ilyen értelemben változtunk. Új emberek kerültek felszínre, s úgy kell politizálnunk, mint olyan pártnak, amelynek jó esélye van rá, hogy jövőre kormányzati tényező legyen. Talán ezt is tükrözik a személyi változások. A szélesebb alapú politikálásnak nem kell az értékek feladásával járnia.

– Ha már a személyeknél tartunk: mi a véleménye Eörsi Istvánnak a lapokban közölt véleményéről, amiben a Gadó-ügyről és Tölgyessy Péter egy írásbeli megnyilvánulásáról adott értékelést?

– Én az ő véleményét mindig fontosnak tartom, ezt a cikket is figyelmesen olvastam. Többnyire nem értek vele egyet. Eörsi politikai döntésnek minősíti Gadó György szavazatát, ami vel ellenezte a nemzeti gyász el-

„Fikciókkal nem foglalkozom”

TEKNŐS MIKLÓS FELVÉTELE

rendelését, én viszont ebben kegyeleti ügyet látok: a hivatalban volt magyar miniszterelnököt temettük el. Ehhez még hozzáteszem: Gadó képviselő egy közösség tagja volt, s arra is gondolni kell, hogy miként alakítja a közösség egészének megítélését az ő egyéni döntése.

Tölgyessy Péter ügye más. Ő még az ellenzéki kerekasztal idejében került nagyon jó személyes viszonyba Antall Józseffel, és ez a kapcsolat nyilván befolyásolta véleményalkotásában. Én ezt, mint magánvéleményt, el tudom fogadni, de az SZDSZ-nek a leirtakkal nem kell mindenben azonosulnia.

– Mit gondol, az imént kezdődött Boross-korszak mit hoz a társadalomnak? Erősödik-e a civil jelleg, avagy a rendpárti elemek szerepe nő?

– A Boross-kormányának már nem lesz ideje arra, hogy valaminek a kezdetét jelezze: 1994-ben a választások Magyarországon változást hoznak. Másfajta koalíció veszi majd kezébe a dolgokat. A civil társadalom pedig erősödőben van. Nem mintha az előző három év ezt elősegítette volna, hanem mert egyre többen jönnek rá: akkor juthatnak előbbre, ha saját kezükbe veszik sorsuk irá-

kormány-SZDSZ megbeszélések januárban lehetségesek.

– Feltételezhető-e, hogy Boross Péter olyan politikai testamentumot vett át, amelynek lényege a három ellenzéki párt megosztása, nehogy az „utódpárt” visszakérülhessen a hatalomba?

– Az lenne a meglepő, ha a három ellenzéki párt együtt lépne fel. Ma nincs olyan helyzet, ami szükségessé tehetné a három ellenzéki párt megosztását. Egyébként sem hiszek a megosztó törekvések lehetőségében.

– Valószínűleg ön a térség egyetlen miniszterelnök-jelöltje, aki egy kis faluban lakik. Hogyan éli meg ez a közeg a mai politikát, országos és helyi közeletet?

– Többfajta félelem él itt. Az egyik a bizonytalan jövőtől, az állásvesztéstől való rettegés. Elég csak az én képviselői körzetemben csödbe ment nagyvállalatokra utalni. Van egy másik félelem is. Azt tapasztalom a kisvárosokban, községekben, ahol sokkal közvetlenebbek az emberi kapcsolatok, hogy él egy sajátos félelem a volt vezetők egy részének a visszatértétől. Azokra gondolok, akik valamilyen hatalmi visszaélés miatt 1989–1990-ben teljesen kiestek a helyi közeletből. Ezek mintha szervezni kezdenék most magukat, egyre magabiztosabbak. Amennyiben ezek valóban újra politikai vagy gazdasági vezető szerephez juthatnak jövőre, akkor a vidéki ember ezt úgy fogja megélni: nem történt semmi változás!

– Ez a lehetséges veszély is akadály az MSZP-vel való kapcsolatainknak?

– Majd az elkövetkező hónapokban eldől, mennyire indokolt ez a fenti félelem. De ha igaznak bizonyul, úgy komolyan akadályozhatja az együttműködésünket a szocialista párttal.

– Milyen esélyt lát arra, hogy a szinte holnap kezdődő kampány ne váljon országkieserítő „apázássá”?

– Mi májusi választásra számítunk, tehát januárban nem kívánunk kampányt kezdeni. Az SZDSZ elutasítja a negatív kampányt, mert ismeri a választók elutasító hangulatát.

Január végén lesz küldöttgyűlésünk, ahol a választási programunkat elfogadhatjuk. Azt szeretnénk, ha a kampány a programok vitája lenne, hogy fejlődési utak és megoldások közül választthassanak a polgárok. Vissza kell szerezni a politika iránti bizalmat, hogy megfelelő részvétel legyen a választásokon, s az új koalíciónak, az új kormányfőnek elegendő politikai támogatottsága, legitimitása legyen a programok megvalósításához.

Miklós Gábor

Úgy gondolom, hogy az első